

Advies over open en representatieve participatie in beleidsontwikkeling duurzaamheid

Duurzaamheidsraad Utrechtse Heuvelrug

28 april 2021

Advies:

We adviseren het College van B&W om de aanbevelingen van de Commissie Brenninkmeijer over het inzetten van burgerfora, ter harte te nemen en op korte termijn met de burgerforum-werkwijze ervaring op te bouwen bij aankomende duurzaamheidsagenda's.

Achtergronden:

In de afgelopen jaren is door de gemeente UH bij diverse duurzaamheidsonderwerpen (zoals RES, afval, woningbouw en meer) op uiteenlopende manieren inbreng gezocht van inwoners en andere betrokkenen over deze onderwerpen.

De Duurzaamheidsraad constateert dat de wijze waarop dit plaats vindt regelmatig vragen oproept. Er worden enquêtes verspreid, (avond)bijeenkomsten gehouden en het laatste jaar veel onlinebijeenkomsten, meestal gefaciliteerd door een extern bureau.

Enkele waarnemingen hierover:

- De oproepen vinden plaats via publieke media of onderwerpsgerichte websites en gemeentelijke nieuwsbrieven, waardoor vooral uitgesproken voor- en tegenstanders worden bereikt.
- De vertegenwoordiging van de bewoners is doorgaans niet representatief.
- Het kennisniveau van de participanten verschilt enorm, een deel van de deelnemers aan bijeenkomsten hebben zich goed over het onderwerp geïnformeerd, terwijl anderen dat geheel niet hebben gedaan.
- Bij online sessies is er geen beveiliging, bewoners kunnen meerdere keren inloggen, meermalen stemmen en deden dat ook.
- Er worden vanuit de organisatoren vragen gesteld, waarbij wordt aangegeven dat de antwoorden niet bedoeld zijn als een stemming, maar uiteindelijk worden ze wel zo behandeld.
- De vraagstelling in enquêtes is gedeeltelijk suggestief, of lijkt naar bepaalde oplossingen toe te werken.
- Er is tijdens bijeenkomsten geen helderheid over regels voor de communicatie; veel mensen voeren het woord en worden niet tegengehouden, sommigen 'kapen' de bijeenkomst.
- In bijeenkomsten zijn ook mensen met direct (commercieel/economisch) belang aanwezig, zelfs soms in een faciliterende rol. Ook de pers is aanwezig.
- Samenvattende rapporten van externe facilitators zijn op onderdelen gekleurd.

Als participatie in de beleidsontwikkeling niet goed is georganiseerd, zal het averechts werken en de legitimiteit van het voorgenomen beleid aantasten.

We constateren dat recent ook in de gemeenteraad, onder andere in moties, hierover zorgen zijn uitgesproken.

Deze zorgen leven niet alleen in Utrechtse Heuvelrug, maar ook in de nabuurgemeenten en landelijk. Naar aanleiding van een [Kamermotie](#) in november 2020 is recent door de daarvoor aangestelde Commissie Brenninkmeijer over "Burgerbetrokkenheid bij klimaatbeleid" een aantal rapporten en adviezen over toepassing van 'burgerfora' uitgebracht.

Een 'burgerforum' is een hedendaagse vorm van participatieve democratie, waarbij deelnemers representatief zijn ingeloot en betrokken worden bij het bepalen van de agenda, intensief en goed geïnformeerd meedenken over alternatieven en uiteindelijk concrete voorstellen doen. De

commissie baseert haar adviezen op analyse van de ervaringen met burgerfora in Nederland en diverse Europese landen (o.a. Frankrijk, IJsland en op zowel nationaal als lokaal niveau). Essentieel is een goede inbedding in het beleidsproces (over vraagstelling vooraf, beschikbaarstelling van informatie en heldere afspraken over uiteindelijk gebruik van de adviezen van het burgerforum in het politiek besluitvormingsproces). De Commissie Brenninkmeijer geeft daar heldere adviezen over (paragrafen 2.2, 2.3, samengevat in paragraaf 2.5).

Namens de Duurzaamheidsraad,

W.J.V. Vermeulen (secretaris)

Zie verder:

- [Adviescommissie Burgerbetrokkenheid bij klimaatbeleid](#), 21-03-2021. Betrokken bij klimaat. Den Haag.
- Hendriks, F., Jacobs, K., Michels, A., 2021. [Nationale Burgerfora - Verkenning van nationale burgerfora als democratisch gereedschap](#). Den Haag.